

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄԽՉՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մխչյան համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Մխչյան, (0235) 6-00-48, mkhchyan.ararat@mta.gov.am

ՈՐՈՇՈՒՄ 17 ՍԵՊԵՆԴԻՆ 2015թվականի N 21

ՄԽՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ 2015թ.-ի ԹԻՎ 7 ՆԻՍՏԻ ՕՐԱԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ

Առաջնորդվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 12 հոդվածի պահանջներով.

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է.

Հաստատել համայնքի ավագանու 2015թ.-ի թիվ 7 նիստի հետևյալ օրակարգը.

- ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱԿԱՆ ՈՒԽՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ԱՆԺԱՄԿԵՏ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԻՐԱԿՈՒՆՔՈՎ ՄԱՍԿԱՊԱՐՏԵԶԻՆ ՏՐԱՄԱՐԴՎԱԾ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԸ ՏՐԱՄԱՐԴԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ /ԶԵԿ.Ե.ԹԱՂԻՂՈՍՅԱՆ/
- ՄԽՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՊԱՐՄԱՆ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ /ԶԵԿ.Խ.ՊՈՂՈՍՅԱՆ/
- ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԲԱՑ ԼՈՒԽՆԵՐԻ և /ԿԱՄ/ ԲՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ և ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ և ԴՐԱՑ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՄԽՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՏՐԱՄԱՐԴԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ /ԶԵԿ.Խ.ՊՈՂՈՍՅԱՆ/
- ՄԽՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻՆ ԿԻՑ, ՄԽՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ԳՈՐԾՈՂ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ, ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ, ԶԱԿՈՐԾԱՆ և ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ /ԶԵԿ.Խ.ՊՈՂՈՍՅԱՆ/
- ՄԽՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2015թ.-ի ՏԱՐԵԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ /ԶԵԿ.Ն.ԵՐԻԱԶԱՐՅԱՆ/

Կողմ -5

Դեմ -0

Զերնպահ -0

1. ԱԲՐԱԿԱՄԱՆ ՈՒԱՔԻԿ

2. ԱՆԴՐԵԱՍՅԱՆ ՍԱՐԳԻՒ

3. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ԱՐՏՅՈՒ

4. ՄԱԹԵՎՈՅԱՆ ԱՐԵՄԻՐ

5. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ ՎԱՐԴԱՐ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

ԽԱԶԻԿ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԽՉՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մխչյան հանայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Մխչյան, (0235) 6-00-48, mkhchyan.ararat@mta.gov.am

ՈՐՈՇՈՒՄ
17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 2015թվականի N 22

ԳՈՒՅՔԸ ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասի 20-րդ կետով

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է.

- Համայնքային սեփականություն հանդիսացող Ստեփիանյան - 41/1 հասցեում գտնվող գույքը՝ մանկապարտեզի շենքը-562,8 ք.մ., ընդհանուր գրադեցրած տարածքը-2537 ք.մ. անհատույց անժամկետ տրամադրել ոչ առևտրային կազմակերպություն հանդիսացող նախադպրոցական ուսումնական հաստատությանը:
- Օրենքով սահմանված կարգով կնքել գույքի անհատույց անժամկետ /նշտական/ օգտագործման պայմանագիր:
- Անժարծ գույքի օգտագործման իրավունքի պետական գրանցման ծախսերը կատարել Մխչյանի համայնքային ենթակայության նախադպրոցական համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպության միջոցների հաշվին:

Կողմ -5

1. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ ՌԱՖԻԿ

Դեմ -0

Զենքական -0

2. ԱՆԴՐԵԱՍՅԱՆ ՍԱՐԳԻՒ

3. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ԱՐՅԱՆ

4. ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ ԱՐԵՆԻՏ

5. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ ՎԱՐԴԱՐ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

ԽԱՉԻԿ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱԴԻ ՄԽՉՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մխչյան համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Մխչյան, (0235) 6-00-48, mkhchyan.ararat@mta.gov.am

ՈՐՈՇՈՒՄ 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 2015 թվականի N 23-Ն

ՄԽՉՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌՄԱՆ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 30-րդ հոդվածով
<<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> ՀՀ օրենքի 9-րդ, 10.1-րդ, 16-րդ հոդվածներով.

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է.

Հաստատել Արարատի մարզի Մխչյան համայնքում տեղական ինքնակառավարմանը
բնակիչների մասնակցության կարգը՝ համաձայն հավելվածի:

Կողմ -5

1. Արրաջամարտ Ոսկիկ

2. ԱՆԴՐԵԱՍՅԱՆ ՍԱՐԳԻՍ

3. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ԱՐԵՍՈՒ

4. ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ ԱՐԵՒՐ

5. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ ԿԱՐՈՅԱՆ

Դեմք

Դավիթ

Հնոյ

Միհրան

Հայրիկ

Զերման

Զերման

ԽԱՉԻԿ ՊՈՊՈՍՅԱՆ

Հավելված

«Արարատի մարզի Մխչյան համայնքի
ավագանու 2015թվականի
սեպտեմբերի 17 -ի թիվ 23-Ն որոշման

ԿԱՐԳ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՍԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ ԲԱՍԿԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

1. Ընդհանուր դրույթներ

1. Սույն փաստաթղթով կարգավորվում են համայնքում տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության հետ կապված հարաբերությունները:

2. Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության կարգի (այսուհետ՝ Մասնակցության կարգ) իրավական հիմքերն են՝ «Համանադրությունը (հոդված 30), Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիան, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը, «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքը, «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքը, «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքը, «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքը:

3. Սույն կարգի նպատակն է՝ ապահովել համայնքի բնակիչների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի սուբյեկտների լիարժեք և ժամանակին մասնակցությունն ու ներգործությունը համայնքային քաղաքականությունների մշակման և որոշումների կայացման գործընթացներում՝ երաշխավորելով հանրային տեղեկատվության լիակատար թափանցիկությունն ու մատչելիությունը:

4. Սույն կարգի խնդիրներն են՝

ա) հստակեցնել համայնքի մասնակցային կառավարման համակարգում շահագրգիռ բոլոր կողմերի դերերը և պարտականությունները,

բ) համայնքում հիմնել և կիրառել քաղաքացիական մասնակցության գործուն կառուցակարգեր, գործընթացներ և ձևեր,

գ) ձևավորել համայնքի կառավարման նոր, քաղաքացիամետ մոտեցումներ,

դ) խրախուսել համայնքի բնակիչներին՝ ունենալու ակտիվ դեր համայնքի կառավարման և զարգացման գործում,

ե) ապահովել համայնքում առկա շահերի հավասարաչափ ներկայացումը և հավասարակշռությունը որոշումների կայացման գործընթացում,

զ) համայնքում քաղաքացիական հասարակության, մասնավոր հատվածի, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, գյուղապետարանի աշխատակազմի և համայնքային կազմակերպությունների միջև ապահովել փոխվստահության մթնոլորտ:

5. Տեղական ինքնակառավարմանը համայնքի բնակիչների մասնակցության սկզբունքներն են՝

- ա) մատչելիություն և հասանելիություն,
- բ) վստահություն,
- գ) թափանցիկություն և հրապարակայնություն,
- դ) ակտիվություն, օպերատիվություն և արագ արձագանքում,
- ե) արդյունավետություն,
- զ) պատասխանատվություն և հաշվետվողականություն:

6. Մասնակցության կարգը տարածվում է համայնքի բնակիչների, համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամների, գյուղապետարանի աշխատակազմի և համայնքային ենթակայության կազմակերպությունների աշխատակիցների, համայնքի քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի սուբյեկտների վրա:

7. Սույն կարգում օգտագործվող հասկացություններն են՝

- ա) Մասնակցային ժողովրդավարություն՝ գործընթաց, որն ընդգծում է բնակչության լայն մասնակցությունը համայնքային քաղաքականությունների մշակմանը և իրականացմանը, համայնքային խնդիրների բարձրացմանը և լուծմանը;
- բ) Մասնակցային կառավարում՝ մասնակցային ժողովրդավարության քաղաքություն, որը ենթադրում է քաղաքացիների ընդգրկումը համայնքի կառավարման մեջ:
- գ) Մասնավոր հատված՝ համայնքում մասնավոր ձեռնարկատիրության ոլորտը, որտեղ հարաբերությունները ձևավորվում են շուկայական տնտեսության սկզբունքների հիման վրա և որի սուբյեկտների գործունեության հիմնական նպատակը շահույթ ստանալն է:
- դ) Քաղաքացիական հասարակության սուբյեկտներ՝ համայնքում գործող հասարակական կազմակերպությունները և շարժումները, արհմիությունները, քաղաքական կուսակցությունները, մասնագիտական ասոցիացիաները, անկախ լրատվամիջոցները, քաղաքացիական նախաձեռնության խմբերը և նմանատիպ այլ կառույցները:
- ե) Քաղաքացիների մասնակցություն՝ գործընթաց, որի միջոցներում համայնքի բնակիչները որոշակի ներգործություն են ունենում իրենց կյանքի վրա անմիջականորեն ազդող համայնքի ՏԻՄ-երի որոշումների վրա:
- զ) Քաղաքացիների նախաձեռնություն՝ գրավոր փաստաթուղթ՝ դիմումի, բողոքի, առաջարկության կամ նախագծի տեսքով, որը ստորագրվում է բնակիչների կամ նրանցից կազմված խմբի կողմից և հասցեագրվում է ՏԻՄ-երին՝ քննարկելու և հետագա ընթացք տալու համար:
- է) Հանրային տեղեկատվություն՝ հանրությանը ՏԻՄ-երի կողմից մատուցվող տեղեկություններ՝ տպագիր մամուլի, հարցագրույցների, բուկետների, հայտարարությունների, էլեկտրոնային հաղորդագրությունների և այլ տեսքով:
- ը) Ըստ քաղաքացիների դիմումների՝ նրանց մատուցվող հանրային ծառայությունների գրասենյակներ, տեղեկատվական կամ սպասարկման կենտրոններ, ընդունարաններ «մեկ պատուիհանի» սկզբունքով՝ ՏԻՄ-երում տեղաբաշխված տեղեկատվական կենտրոններ՝ քաղաքացիներից դիմումներ ընդունելու և նրանց պատասխանելու, որոշակի տեղեկություններ կամ խորհրդատվություն տրամադրելու համար:
- թ) Կրթական ծրագրեր, հանրային գեկույցներ և հաշվետվություններ՝ կրթական կամ տեղեկատվական ծրագրեր, որոնք քաղաքացիներին հնարավորություն են տալիս դեմ առ

դեմ հանդիպել իրենց ընտրած ՏԻՄ-երի ներկայացուցիչներին կամ համայնքի գործադիր իշխանության ղեկավար պաշտոնյաներին:

Ժ) Լրատվամիջոցների հետ կապեր՝ համագործակցություն լրատվամիջոցների (թերթեր, ռադիո և հեռուստատեսություն) հետ՝ լուսաբանելու ՏԻՄ-երի գործունեությունը:

ԺԱ) Ընդունելություններ և «բաց դրուերի» օրեր՝ համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամների մոտ, ըստ նախօրոք սահմանված ժամանակացույցերի, քաղաքացիների կամ նրանց պատվիրակությունների ընդունելություններ և այցելություններ կատարելու ժրագրեր՝ խթանելու և քաջալերելու քաղաքացիներին, որպեսզի նրանք այցելեն գյուղապետարան կամ համայնքային որևէ կազմակերպություն՝ ՏԻՄ-երի գործունեությանը ծանոթանալու կամ իրենց հուզող խնդիրները բարձրացնելու նպատակով:

ԺԲ) Սարդու իրավունքների պաշտպան՝ անկուսակցական հանրային պաշտոնյա, որը հետամուտ է լինում քաղաքացիների դիմումներում և բողոքներում բարձրացված հարցերի ուսումնասիրնանը և լուծմանը՝ կապված, մասնավորապես, ՏԻՄ-երի որոշումների, համայնքային պաշտոնյաների կամ կազմակերպությունների գործունեության հետ:

ԺԳ) Հանրային լսումներ կամ քննարկումներ՝ կազմակերպվող պաշտոնական միջոցառումներ, որոնք սովորաբար իրավիրում են համայնքի ավագանին կամ համայնքի ղեկավարը՝ համայնքի համար առավել կարևորություն ունեցող հարցերի վերաբերյալ քաղաքացիների տեսակետներին, մեկնաբանություններին և առաջարկություններին ծանոթանալու նպատակով:

ԺԴ) Համայնքային ժողովներ կամ հանդիպումներ՝ գյուղապետարանի աշխատակազմի կողմից կազմակերպվող ոչ պաշտոնական հանդիպումներ կամ ժողովներ, որոնք անցկացվում են գյուղապետարանի կամ համայնքային կազմակերպությունների շենքերում (մշակույթի տուն, մանկապարտեզմարզադպրոց, և այլն) կամ համայնքի բացօթյա տարածքներում (բնակելի շենքերի բակեր, հրապարակներ, ստադիոններ և այլն):

ԺԵ) Հարցումներ՝ քաղաքացիների կարծիքի, վերաբերմունքի վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքում՝ առանց համայնքային հանդիպումների կազմակերպման:

ԺԶ) Ֆոկուս խմբեր՝ քաղաքացիներից ընտրված ներկայացուցիչների պարբերական հավաքներ՝ ուսումնասիրելու և գնահատելու քաղաքացիների «լուր մեծամասնության» հնարավոր արձագանքը տեղական ինքնակառավարման որևէ խնդրի առնչությամբ:

ԺԷ) Խորհրդատվական հանձնաժողովներ, աշխատանքային խմբեր՝ համայնքի բնակչիներից կազմված խմբեր՝ համայնքային խնդիրների վերաբերյալ ՏԻՄ-երին որոշակի խորհրդատվություն տրամադրելու համար: Աշխատանքային խմբի ղեպրում, դա կարող է սահմանափակվել որևէ մեկ կոնկրետ խնդրով:

ԺԸ) Ավագանու մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովներ՝ համայնքի ավագանու կանոնակարգով սահմանված կարգով ստեղծված հանձնաժողովներ՝ քաղաքացիների, մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության սուբյեկտների ներկայացուցիչների ներգրավմամբ:

ԺԹ) Համայնքային միավորումներ՝ քաղաքացիների խմբերի միություններ, որոնք համախմբվել են ընդհանուր շահի կամ խնդրի շուրջ:

Հ) Բարձր տեխնոլոգիաներ (մալուխային հեռուստատեսություն, համացանց և այլն)՝ մալուխային հեռուստատեսությունը եթերային հեռուստատեսության այլընտրանքն է, իսկ

համացանցը քաղաքացիներին հնարավորություն է տալիս ինտերակտիվ կապ հաստատել ՏԻՄ-երի հետ և ներկայացնել կարժիքներ ու առաջարկություններ համայնքային խնդիրների շուրջ:

Ժա) Սույն կարգում օգտագործվող մյուս հասկացությունները կիրառվում են այն իմաստով, որոնք սահմանված են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

7. Համայնքի ավագանու սույն իրավական ակտի ընդունմամբ, ՏԻՄ-երը իրավական պարտավորություն են վերցնում՝ իիմնելու համապատասխան կառուցակարգեր, սահմանելու գործընթացներ և ընթացակարգեր, որոնք համայնքի քաղաքացիներին և սուբյեկտներին հնարավորություն կընձեռեն՝ լինելու ավելի իրազեկված ՏԻՄ-երի գործունեության մասին, քան նախկինում էր և ակտիվորեն մասնակցելու համայնքի կառավարմանը և գարգացմանը:

2. Ղերերը և պատասխանատվությունը

2.1. Համայնքի ավագանի

ա) Ավագանին քննարկում և որոշում է կայացնում Մասնակցության կարգը հաստատելու մասին,

բ) Ավագանու անդամներն իրենց ընտրական տարածքի ընտրողներին ծանոթացնում են Մասնակցության կարգի բովանդակության հետ,

զ) Ավագանին օժանդակում և վերահսկում է Մասնակցային կարգի իրականացմանը:

2.2. Համայնքի ղեկավար

1) Բնակչության մասնակցության մշակույթի զարգացում.

ա) Խթանում և քաղաքացիների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի սուբյեկտների համար ստեղծում է բավարար պայմաններ՝ լինելու իրազեկ և մասնակցելու համայնքի կառավարմանն ու զարգացմանը, նրանց ներգրավելով, մասնավորապես, հետևյալ տեսակի գործընթացներում՝

1) բնակչության մասնակցության ոլորտում <<օրենսդրությամբ ամրագրված դրույթների լիարժեք կիրառում,

2) օրենսդրական և ենթաօրենսդրական նոր նախաձեռնությունների և նախագծերի քննարկումներ,

3) համայնքի զարգացման ռազմավարությունների և ծրագրերի (տարեկան, քառամյա, երկարաժամկետ և հատուկ) մշակում, քննարկում, իրականացում և վերահսկում,

4) գյուղապետարանի աշխատակազմի և համայնքային կազմակերպությունների գործունեության վերահսկում, ներառյալ՝ դրանից ստացված արդյունքները և ազդեցությունը շահառուների վրա,

5) համայնքի բյուջեի կազմում, քննարկում, կատարում և վերահսկում,

6) համայնքային ծառայությունների մատուցումը բարելավելու վերաբերյալ քննարկումներ և ռազմավարական որոշումների կայացում.

7) տեղական հարկերի, տուրքերի, վճարների դրույթաչափերի, համայնքային ծառայությունների մատուցման դիմաց գանձվող վճարների չափերի, դրանց հավաքագրման քաղաքականության և առկա խնդիրների վերաբերյալ քննարկումներ.

բ) Ապահովում է գյուղապետարանի աշխատակազմի և համայնքային կազմակերպությունների աշխատակիցների համագործակցությունը բնակչիների,

քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի ներկայացուցիչների հետ՝ նրանց տեղական ինքնակառավարման և ՏԻՄ-երի գործունեության վերաբերյալ իրազեկելու և կրթելու նպատակով.

գ) Ապահովում է համայնքի ավագանու անդամների, գյուղապետարանի աշխատակազմի և համայնքային կազմակերպությունների համապատասխան աշխատակիցների պարբերաբար ներգրավումը իրենց մասնագիտական և տեղական ինքնակառավարմանը քաղաքացիների մասնակցության բնագավառներում գիտելիքները հարստացնելու և հմտությունները զարգացնելու նպատակով կազմակերպվող տարբեր ուսուցման և վերապատրաստման ծրագրերին:

դ) Աջակցում է համայնքի բնակչության, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի ներկայացուցիչներին՝ զարգացնելու իրենց կարողությունները և ակտիվությունները մասնակցելու համայնքի կառավարմանը:

Ե) Օգտագործում է մասնակցության համար հասանելի բոլոր հնարավոր միջոցները և ձևերը:

զ) Ապահովում է քաղաքացիների մասնակցության միջոցառումների կազմակերպումը և անցկացումը քաղաքացիներին մատչելի և հարմար վայրերում և պայմաններում:

2) Մասնակցության կարգի մասին տեղեկացում.

Համայնքի ղեկավարը պետք է՝

ա) մշակի և կիրառի ձևեր՝ ապահովելու Մասնակցության կարգի մասին տեղեկացումը համայնքում առկա բոլոր շահագրգիր կողմերին,

բ) ապահովի, որպեսզի համայնքի այն բնակչությունը, որոնք ունեն կարդալու, գրելու, շարժվելու կամ այլ դժվարություններ, տնային տնտեսությունները կամ սոցիալական այլ խնդիր պատկանող մարդիկ, ինչպես հարկն է, տեղեկացվեն Մասնակցության կարգի մասին:

2.3. Մասնավոր հատված և քաղաքացիական հասարակություն

Մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության սուբյեկտներն օժտված են համայնքում տեղական ինքնակառավարմանը քաղաքացիների մասնակցության իրավունքով: Նրանց դերը կարող է լինել հետևյալ ուղղություններով՝

ա) ծանոթանում են Մասնակցության կարգի հետ և լայնորեն տարածում են այն համայնքի բնակչությունը, մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության սուբյեկտների շրջանում,

բ) շահագրգուվածություն և ակտիվություն են հանդիս բերում համայնքում տեղական ինքնակառավարմանը բնակչությունը մասնակցության իրավունքի իրացման կամ Մասնակցության կարգի կիրառման գործում:

2.4 Համայնքի բնակչություն

Համայնքի մասնակցային կառավարման գործընթացներում բնակչությունը կամ նրանց խմբերի դերը կարող է լինել հետևյալ ուղղություններով՝

ա) անձնական հետաքրքրություն կամ շահագրգուվածություն,

բ) հանրային շահերի պաշտպանություն,

գ) հանատեղ աշխատանք,

դ) փորձագիտական աշխատանք,

ե) հետադարձ կապ համայնքային ծառայությունների մատուցման որակի և մատչելիության վերաբերյալ:

3. Բնագավառները և քաղաքականության դրույթները.

Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցությունը կարող է տեղի ունենալ ՏԻՄ-երի գործունեության՝ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» <<օրենքով սահմանված բնագավառներում»:

- 1) քաղաքացիների և տնտեսավարող սուբյեկտների իրավունքների պաշտպանություն,
- 2) ֆինանսներ,
- 3) հասարակական կարգի պահպանություն,
- 4) պաշտպանության կազմակերպում,
- 5) քաղաքաշինություն և կոմունալ տնտեսություն,
- 6) հողօգտագործում,
- 7) տրամսպորտ,
- 8) առևտուր և ծառայություններ,
- 9) կրթություն, մշակույթ և երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներ,
- 10) առողջապահություն, ֆիզիկական կուլտուրա և սպորտ,
- 11) աշխատանք և սոցիալական ծառայություն,
- 12) գյուղատնտեսություն,
- 13) բնություն և շրջակա բնական միջավայրի պահպանություն:

Համայնքի ՏԻՄ-երը, գիտակցելով և համոզված լինելով, որ՝

- 1) քաղաքացիները հանդիսանում են համայնքում տեղական ինքնակառավարման անքակտելի մասը, քանի որ նրանք են ընտրում ՏԻՄ-եր՝ իրենց ներկայացնելու համար և ՏԻՄ-երից ստանում են համայնքային ծառայություններ և օգուտներ,
- 2) կառավարման նոր նոտեցում է համարվում գործընթացի սկզբում համայնքի բնակիչների հետ խորհրդակցելը այն հարցերի շուրջ, որոնք անմիջական ազդեցություն ունեն նրանց վրա,
- 3) քաղաքացիների մասնակցությունը ՏԻՄ-երի որոշումների կայացման գործընթացում սերմանում է փոխադարձ վստահություն քաղաքացիական հասարակության, մասնավոր հատվածի, ընտրված պաշտոնյաների, քաղաքապետարանի /գյուղապետարանի/ աշխատակազմի և համայնքային կազմակերպությունների միջև,
- 4) քաղաքացիների մասնակցությունը ՏԻՄ-երի որոշումների կայացման գործընթացում ակտիվ դեր է կատարում համայնքի պահպանման և զարգացման գործում, Քաղաքական նոր կուրս են որդեգրում՝ համայնքում զարգացնելու կառավարման մշակույթը, ավանդական կառավարումը փոխլրացնելու մասնակցային կառավարման համակարգով:

Ենելով այս գիտակցությունից և համոզմունքից՝ տեղական ինքնակառավարմանը քաղաքացիների մասնակցության հարցում համայնքի ՏԻՄ-երի քաղաքականության հիմնական դրույթներն են՝

- 1) բնակիչներին պարբերաբար տրամադրել տեղեկություններ՝ համայնքի զարգացման ծրագրերով, բյուջեով նախատեսված աշխատանքների և միջոցառումների, ՏԻՄ-երի գործունեության և դրանցից ստացված արդյունքների վերաբերյալ,
- 2) բնակիչներին ժամանակին տրամադրել տեղեկություններ՝ ՏԻՄ-երի կողմից քննարկվող որոշումների նախագծերի մասին և նրանց ընձեռել մասնակցության հնարավորություններ դրանց քննարկման և որոշումների կայացման գործընթացում,
- 3) համայնքում մշակել և իրականացնել տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության ծրագրեր՝ հիմնվելով սույն Մասնակցության կարգի վրա,

- 4) գյուղապետարանի աշխատակազմը, համայնքային կազմակերպությունները պետք է համագործակցեն համայնքի մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության սուբյեկտների հետ՝ բոլոր հնարավոր ձևերով ներգրավելով քաղաքացիներին համայնքի կառավարման և ՏԻՄ-երի որոշումների կայացման գործընթացներին,
- 5) համայնքում տեղական ինքնակառավարման որոշակի հարցեր ծագելու դեպքում, բնակչության մասնակցության անհրաժեշտությունը պետք է որոշվի՝ խորհրդակցելով այն քաղաքացիների և կազմակերպությունների հետ, որոնք շահագրգիռ կողմ են և այն առավել կարևորում են:

4. Մասնակցության ձևերը և կառուցակարգերը

4.1. Տեղեկացման (իրազեկման) և կրթության ձևեր

Մասնակցության այս ձևերն օգտագործվում են բնակչության տեղեկացնելու և կրթելու համար, եթե նրանց կարծիքներն ու գաղափարներն իմանալու և հետևապես, դրանց օգտագործման հատուկ կառուցակարգեր և ընթացակարգեր սահմանելու անհրաժեշտություն չկա: Քաղաքացիների մասնակցության այդպիսի ձևերն են՝

- 1) հանրային տեղեկատվություն,
- 2) ըստ քաղաքացիների դիմումների՝ նրանց մատուցվող հանրային ծառայությունների գրասենյակներ, տեղեկատվական կամ սպասարկման կենտրոններ, ընդունարաններ «մեկ պատուիհանի» սկզբունքով,
- 3) կրթական ծրագրեր, հանրային գեկույցներ և հաշվետվություններ,
- 4) լրատվամիջոցների հետ կապեր,
- 5) ընդունելություններ և «բաց դռների» ծրագրեր,
- 6) մարդու իրավունքների պաշտպան:

4.2. Ներգրավման և ներգործության ձևեր

Մասնակցության այս ձևերն օգտագործվում են քաղաքացիներին համայնքի կառավարման և զարգացման, հատկապես ՏԻՄ-երի որոշումների կայացման, գործընթացներում ներգրավելու և դրանց վրա ներազելու՝ համար: Քաղաքացիների մասնակցության այդպիսի ձևերն են՝ իրենց կառուցակարգերով:

4.2.1. Հանրային լսումներ կամ քննարկումներ

Հանրային լսումները կամ քննարկումները (այսուհետ՝ հանրային քննարկումներ) կազմակերպվում են համայնքի համար առավել կարևորություն ունեցող որոշումների նախագծերի և հարցերի (գլխավոր հատակագիծ, գոտիավորման և հողօգտագործման սխեմաներ, զարգացման ռազմավարություններ, ծրագրեր, բյուջեներ և այլն) քննարկման նպատակով:

- Հանրային քննարկումները կազմակերպվում են հետևյալ կառուցակարգով՝
- ա) Հանրային քննարկումների մասին համայնքում հայտարարությունների տարածում Հանրային քննարկումներից առնվազն 5 օր առաջ գյուղապետարանի աշխատակազմի քարտուղարը հայտարարություն է տարածում հանրային քննարկումների ժամանակի, վայրի և օրակարգի վերաբերյալ՝ գյուղապետարանում և համայնքի մարդաշատ վայրերում տեղադրված ցուցատախտակներին այն փակցնելու միջոցով: Հնարավորության դեպքում, այդ հայտարարությունը կարող է տարածվել նաև համայնքային գանգվածային լրատվամիջոցներով և համացանցային կայքի միջոցով:
  - բ) Հանրային քննարկումների կազմակերպման նախապատրաստում

Համայնքի ղեկավարը գյուղապետարանի աշխատակազմից ձևավորում է հանրային քննարկումների կազմակերպման նախապատրաստական աշխատանքներով գրաղվող խումբ, որի գործառույթների մեջ մտնում է հետևյալ հարցերի ապահովումը՝

1) հանրային քննարկումների օրակարգի և մասնակիցների գրանցման թերթիկների պատրաստում,

2) հանրային քննարկումների օրակարգում ընդգրկված հարցերի վերաբերյալ ամփոփ տեղեկատվության պատրաստում՝ տպագիր նյութերի, սլայդների, տեսանյութերի, բուկլետների, բրոշյուրների և այլ տեսքով,

3) հանրային քննարկումների այնպիսի վայրի ընտրություն, որը գտնվի համայնքի բանուկ և հասանելի տեղում՝ հանրային տրանսպորտի երթևեկության և ավտոկայանատեղի առկայության տեսանկյունից,

4) հատուկ ցուցանակների պատրաստում՝ մասնակիցներին ղեպի հանրային քննարկումների համար նախատեսված դահլիճ կամ սենյակ կողմնորոշելու համար,

5) այդ դահլիճի կամ սենյակի պատշաճ վիճակ, սեղանների և նստատեղերի դասավորում՝ մասնակիցներին հարմարավետ ձևով,

6) հանրային քննարկումները պատշաճ մակարդակով սպասարկելու և դրանց բնականոն ընթացքի համար համապատասխան թվով աշխատակիցների ներգրավում,

7) հանրային քննարկումների մասնակիցների անվտանգություն,

8) հանրային քննարկումների անցկացման շենքը կամ շինությունը տնօրինող հիմնարկի ղեկավարի ներկայություն:

գ) Համայնքում գործող շահագրգիռ կազմակերպություններին հանրային քննարկումների դրվագ հարցերի վերաբերյալ տեղեկատվության առաքում

Հանրային քննարկումներից առնվազն 3 օր առաջ համայնքի ղեկավարը դրանց վերաբերյալ հայտարարությունը, օրակարգը և ամփոփ տեղեկատվությունը փոստով կամ առձեռն առաքում է համայնքային կազմակերպություններին, մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության շահագրգիռ սուբյեկտներին:

Հանրային քննարկումների անցկացման օրակարգը պետք է լինի հստակ և ունենա մոտավորապես հետևյալ կառուցվածքը՝

1) հանրային քննարկումները վարում է համայնքի ղեկավարը կամ նրա հանձնարարությամբ՝ գյուղապետարանի աշխատակազմի որևէ ղեկավար պաշտոնյան,

2) հանրային քննարկումների վարողը ներկայացնում է համայնքի ընտրված ավագանու անդամներին, գյուղապետարանի ղեկավար պաշտոնյաներին և համայնքային կազմակերպությունների տնօրեններին՝ նշելով նրանց պատասխանատվության ոլորտը,

3) հիմնական գեկուցողը ներկայացնում է հանրային քննարկմանը դրվագ՝ 20-30 րոպե տևողությամբ ելույթի տեսքով,

4) սկսվում են քննարկումներ ներկայացված հարցի վերաբերյալ՝ մինչև 5 րոպե անհատական ելույթների տեսքով, ընդ որում՝ յուրաքանչյուր ելույթ ունեցող նախ ներկայանում է՝ նշելով իր անունը, ազգանունը, կազմակերպությունը,

5) գյուղապետարանի և համայնքային կազմակերպությունների համապատասխան աշխատակիցները գրի են առնում իրենց իրավասությունների շրջանակներում բարձրացված հարցերը և դիտարկումները,

6) հնարավորության դեպքում, քաղաքացիների բարձրացրած հարցերին և դիտարկումներին գյուղապետարանի պաշտոնյաները պատասխանում են անմիջապես,

հակառակ դեպքում քաղաքացիներին տրվում է խոստում, որ տվյալ հարցի կամ դիտարկման պատասխանը քաղաքացուն կներկայացվի գրավոր տեսքով՝ կոնկրետ ժամկետում:

4.2.2. Համայնքային ժողովներ կամ հանդիպումներ

Համայնքային ժողովները կամ հանդիպումները (այսուհետ՝ համայնքային ժողովներ) կազմակերպվում են համայնքային որևէ կոնկրետ խնդրի վերաբերյալ քաղաքացիների տեսակետների և մեկնաբանությունների արտահայտման համար պայմաններ ստեղծելու նպատակով: Դրանք կազմակերպվում և անց են կացվում ոչ պաշտոնական մրնոլորտում՝ օգտագործելով նախորդ կետում նկարագրված կառուցակարգի որոշ դրույթները՝ ըստ նախասիրությունների և հնարավորությունների: Սովորաբար, համայնքային ժողովի օրը, ժամը, վայրը և օրակարգը նախապես հայտարարվում են, օրակարգում ընդգրկվում է մեկ կոնկրետ հարց, այն անցկացվում է կամ գյուղապետարանում, կամ համայնքային որևէ կազմակերպությունում, կամ համայնքի որևէ թաղամասի բացօթյա տարածքում:

Համայնքային ժողովը վարում և համակարգում է գյուղապետարանի աշխատակազմի որևէ ղեկավար պաշտոնյան: Նա, նախ, ներկայացնում է քննարկման ենթակա խնդրով ներկաներին տալով սկզբունքային կարևոր տեղեկություններ դրա վերաբերյալ: Այնուհետ, հնչում են ելույթներ և ընթանում են բազմակողմանի քննարկումներ ներկայացված խնդրի շուրջ: Գյուղապետարանի աշխատակազմի և համայնքային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներն անմիջականորեն արձագանքում են և պատասխանում բնակիչների բոլոր հարցերին, ուղղակիորեն պարզաբանում են ներկայացված փաստերն ու գաղափարները և գրի են առնում նրանց տեսակետները, մեկնաբանություններն ու առաջարկությունները: Այդ ամենը կարող է հիմք հանդիսանալ համայնքային քաղաքականության ձևավորման որևէ խնդրի կամ ծրագրի:

4.2.3. Հարցումներ

Հարցումներն անց են կացվում համայնքային տարբեր ծառայությունների մատուցման որակի և ֆինանսավորման վերաբերյալ քաղաքացիների կարծիքները և մտադրությունները պարզելու նպատակով: Հարցումները վերաբերում են ՏԻՄ-երի կողմից մատուցվող բոլոր ծառայություններին կամ դրանցից միայն մեկին կամ մի քանիսին: Հարցումներն ընդգրկում են համայնքի բոլոր բնակիչներին կամ նրանց որոշակի խմբին:

Համայնքում հարցումները կազմակերպվում և անցկացվում են հետևյալ կառուց ակարգերի օգտագործմամբ՝

- 1) գյուղապետարանի աշխատակազմն իր սեփական ուժերով նախապես մշակում է հարցման ենթակա ծառայության (ների) մատուցման վերաբերյալ հարցաշար՝ կազմված մանրամասն և հստակ ձևակերպված հարցերից,
- 2) համայնքի ղեկավարը հարցումներ անցկացնելու աշխատանքը պատվիրակում է (ուղղակի կամ մրցույթով) նման գործունեության փորձ ունեցող՝ մասնավոր հատվածի կամ քաղաքացիական հասարակության որևէ խորհրդատվական կազմակերպությանը: Այդ դեպքում աշխատակազմն աջակցում է հարցաշարի կազմման աշխատանքին, սակայն խորհրդատվական կազմակերպությունները սովորաբար իրենք են

պատրաստում հարցաշարը, անցկացնում հարցումները և ամփոփում դրանց արդյունքները,

3) հարցումները անցկացվում են կամ հեռախոսազանգերով, կամ բնակիչների բնակարաններ այցելություններով, կամ փոստով (ներառյալ՝ էլեկտրոնային), ընդ որում՝ բնակիչներին այցելելու միջոցով անցկացվող հարցումները՝ համեմատած հեռախոսազանգերով կամ փոստով իրականացվող հարցումների, ավելի թանկ են, բայց՝ ավելի վստահելի և ճշգրիտ,

4) հարցումներն անցկացնող խումբը կամ կազմակերպությունը վերլուծում և ամփոփում է հարցումների արդյունքները, դրանց վերաբերյալ պատրաստում մանրամասն գեկուց և հարցումների արդյունքների հետ միասին ներկայացնում համայնքի ղեկավարին,

5) համայնքի ղեկավարը, գեկուցին ծանոթանալուց հետո, այն ներկայացնում է համայնքի ավագանու քննարկմանը և, անհրաժեշտության դեպքում, տվյալ ծառայության(ների) վերաբերյալ նախկինում կայացված որոշումների վերանայմանը,

6) պարբերաբար անցկացվող (յուրաքանչյուր երկու կամ երեք տարին մեկ անգամ), նույն հարցաշարն ունեցող հարցումները ՏԻՄ-երին թույլ են տալիս ճշգրիտ գնահատել բնակչության նախասիրությունների և վերաբերմունքի նույնիսկ փոքր փոփոխությունը, ինչպես նաև՝ պարզել, թե հարցումների անցկացման միջանկայլ ժամանակատվածում ձեռնարկված միջոցառումները ինչքանո՞վ են ներագդել բնակչության կարծիքի /վերաբերմունքի/ վրա:

4.2.4. Ֆոկուս խմբեր

Ֆոկուս խումբը ձևավորվում է ՏԻՄ-երի կողմից առաջ քաշված կոնկրետ նախագծին կամ նախաձեռնությանն ունեցած համայնքի բնակիչների «լուր մեծամասնության» վերաբերմունքը պարզելու և մոտավոր գնահատելու նպատակով:

Ֆոկուս խմբի անդամները ներկայացնում են համայնքը կամ քաղաքամասը՝ որպես տարբեր տեսակետների կրողներ: Յուրաքանչյուր խմբում ընդգրկվում է 5-10 մարդ:

Ֆոկուս խմբերի աշխատանքներին աջակցում է համայնքի ղեկավարի կողմից նշանակված կամ հրավիրված խորհրդատուն (փորձագետը):

Ֆոկուս խմբերի հանդիպումներն անցկացվում են հետևյալ կարգուցակարգով՝

1) ֆոկուս խմբերի հանդիպումներն անցկացվում են գյուղապետարանում կամ համայնքի ցանկացած այլ վայրում,
2) այդպիսի հանդիպումներ անցկացվում են 3-4 տարբեր խմբերի հետ՝ համեմատական կարծիքներ ստանալու նպատակով,

3) Յուրաքանչյուր ֆոկուս խմբի հանդիպման ժամանակ խորհրդատուն խմբի անդամներին հարցեր է տալիս ՏԻՄ-երի կոնկրետ նախագծի կամ նախաձեռնության վերաբերյալ: Խորհրդատուի կամ նրա օգնականի կողմից խմբի անդամների կարծիքները և պատասխանները մանրամասն գրի են առնվում

կամ ձայնագրվում,
4) խորհրդատուն հետագայում վերլուծում և ամփոփում է ֆոկուս խմբերի անդամների պատասխանները, պատրաստում է գեկուց դրանցից ստացված արդյունքների և իր փորձագիտական եզրակացությունների ու առաջարկությունների վերաբերյալ և ներկայացնում համայնքի ղեկավարին,

5) խորհրդատուի գեկուցը կարող է հիմք հանդիսանալ համայնքային քաղաքականության ձևավորման կոնկրետ խնդրի կամ ծրագրի:

4.2.5. Խորհրդատվական հանձնաժողովներ, աշխատանքային խմբեր

Խորհրդատվական հանձնաժողովը քաղաքացիների խումբ է, որի նպատակն է ՏԻՄ-երին խորհրդատվություն տրամադրել համայնքի որոշակի խնդրի(ների) լուծման ուղիների

Վերաբերյալ: Աշխատանքային խմբերը ստեղծվում և գործում են ինքնուրույն կամ դրամք Ենթահանձնաժողովներ են Խորհրդատվական հանձնաժողովների կազմում:

Աշխատանքային խումբն ստեղծվում է կրնկրետ խնդրի վրա աշխատելու համար:

Խորհրդատվական հանձնաժողովները կամ աշխատանքային խմբերը ստեղծվում և գործում են հետևյալ կառուցակարգով՝

- 1) Խորհրդատվական հանձնաժողովը ստեղծվում է համայնքի ավագանու որոշմամբ կամ համայնքի ղեկավարի որոշմամբ կամ կարգադրությամբ, որի կազմում ընդգրկվում են ակտիվ քաղաքացիներ, փորձագետներ, համայնքի հասարակական և մասնավոր հատվածների շահագրգիր կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, հաստատվում է այդ հանձնաժողովի նախագահը, քարտուղարը և գործունեության ժամանակացույցը,
- 2) գործունեության ժամանակացույցին համապատասխան, Խորհրդատվական հանձնաժողովն անցկացնում է պարբերական նիստեր և քննարկում ՏԻՄ-երի կողմից առաջադրված խնդիրները,
- 3) Խորհրդատվական հանձնաժողովն իր աշխատանքի ընթացքում սերտ համագործակցում է գյուղապետարանի և համայնքային կազմակերպությունների պատասխանատու աշխատողների, ինչպես նաև համայնքի շահագրգիր կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ,
- 4) Խորհրդատվական հանձնաժողովը ՏԻՄ-երի կողմից առաջադրված խնդիրների լուծման ուղիների վերաբերյալ նրանց պարբերաբար ներկայացնում է եզրակացություններ ու առաջարկություններ,
- 5) Խորհրդատվական հանձնաժողովը ժամանակավոր բնույթ է կրում և ՏԻՄ-երի կողմից սահմանված առաջադրանքները կատարելուց հետո դադարեցնում է իր գործունեությունը:

Խորհրդատվական հանձնաժողովների և աշխատանքային խմբերի գործունեությունը արդյունավետ է հատկապես այն դեպքերում, երբ անհրաժեշտ է լինում համայնքում փոխհամաձայնության գալ հանրության լայն շերտերին վերաբերող բարդ խնդիրների լուծման ուղիների վերաբերյալ:

4.2.6. Ավագանու մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովներ

Ավագանու մշտական հանձնաժողովները վերահսկողություն են իրականացնում համայնքի ղեկավարի՝ որոշակի բնագավառներում լիազորությունների իրականացման նկատմամբ, և եզրակացություններ են տալիս ավագանու համայնքի ղեկավարի ներկայացրած՝ համայնքի ավագանու որոշումների նախագծերին: Ավագանու ժամանակավոր հանձնաժողովները ավագանուն ներկայացնում են տեղեկանքներ ու եզրակացություններ ավագանու առանձին որոշումների նախագծերի և հարցերի նախնական քննարկման վերաբերյալ:

Ավագանու մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովների ստեղծման և գործունեության կարգերը սահմանվում են ավագանու կանոնակարգով: Ավագանու յուրաքանչյուր մշտական հանձնաժողովն ունի իր կանոնակարգը, որը հաստատվում է հանձնաժողովի որոշմամբ:

Ավագանու մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովներն իրենց գործունեությունն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով կարող են ներգրավել քաղաքացիների, մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության սուբյեկտների ներկայացուցիչների:

4.2.7. Համայնքային միավորումներ

Համայնքային միավորումներն ստեղծվում են համայնքում առկա խնդիրների լուծման ուղիների որոնման, քննարկման և գաղափարների փոխանակման նպատակով:

Համայնքային միավորումները օգտագործվում են հատկապես համայնքային ծրագրերի կառավարման և ծառայությունների մատուցման գործընթացներում:

Համայնքային միավորումները ստեղծվում և գործում են հետևյալ կառուցակարգերով՝

- 1) Համայնքային միավորումները կարող են լինել իրավաբանական անձինք կամ ոչ պաշտոնապես ձևակերպված: Միավորման անդամությունը բաց է համայնքի (թաղամասի, տարածքի) բոլոր քաղաքացիների, մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության սուբյեկտների համար,
- 2) յուրաքանչյուր միավորում իր կազմից մեկ տարի կառավարման ժամկետով ընտրում է նախագահ և վարչության անդամներ, որոնք իրավասու են ներկայացնել միավորումը այլ սուբյեկտների հետ իրավահարաբերություններում,
- 3) միավորման կազմում կարող են ձևավորվել հանձնաժողովներ, որոնք կենտրոնանում են համայնքի որոշակի խնդիրների լուծման աշխատանքների վրա,
- 4) ՏԻՄ-երը օժանդակություն են ցուցաբերում համայնքային միավորումներին մասնագետների և այլ ռեսուրսների տեսքով,
- 5) համայնքային միավորումները լուծարվում են, եթե առկա խնդիրը լուծվում է կամ կորցնում իր արդիականությունն ու հետաքրքրությունը:

4.2.8. Համայնքային գրասենյակներ

Համայնքային գրասենյակները հիմնվում և գործարկվում են ՏԻՄ-երի կողմից և մատուցում են համայնքային ծառայություններ համայնքի թաղամասերի և /կամ/ համայնքի մեջ ընդգրված այլ բնակավայրերի բնակչներին, որոնք այդ ծառայությունները ստանալու համար ստիպված էին լինելու հասնել գյուղապետարան:

Համայնքային գրասենյակների միջոցով մատուցվող ծառայությունների ցանկը որոշելիս, ՏԻՄ-երը հաշվի են առնում ապակենտրոնացված կերպով համայնքային ծառայությունների մատուցման վրա կատարվող ծախսերը և սպասվող արդյունքները՝ թե համայնքի բյուջեի և թե քաղաքացիների տեսանկյունից: Համայնքային գրասենյակների վարչական ծախսերը ևս կատարվում են համայնքի բյուջեից:

4.2.9. Բարձր տեխնոլոգիաների կիրառում

ՏԻՄ-երը բարձր տեխնոլոգիաները (մալուխային հեռուստատեսություն, համացանց և այլն) օգտագործում են՝ ընդլայնելու քաղաքացիների մասնակցությունը համայնքային գործընթացներում: Դա իրականացվում է հետևյալ ձևերով՝

ա) Տեղեկատվության տարածում մալուխային հեռուստատեսությամբ

Այդպիսի տեղեկատվության տեսակներից են հետևյալները՝

- 1) հայտարարություններ,
- 2) ՏԻՄ-երի կողմից գյուղապետարանում և համայնքի տարածքում ծրագրվող տարբեր միջոցառումներ,
- 3) համայնքի ավագանու նիստերի ուղիղ հեռարձակում, ինչպես նաև դրանց տեսագրության ցուցադրում քաղաքացիներին ավելի հարմար ժամերի,

4) հեռուստատեսային ծրագրեր, որոնք պարունակում են ՏԻՄ-երի գործունեության վերաբերյալ մեկնաբանություններ և վերլուծություններ, «հյուրընկալվող» թոքչուներ, բազմաբնույթ քննարկումներ, անմիջապես համայնքի ղեկավարի կամ ավագանու անդամներից մեկի կողմից տրվող մամուլի ասուլիսների հեռարձակումներ,

5) ուղիղ եթերով հեռարձակվող հարցազրույցներ և հաղորդումներ, որոնց ժամանակ քաղաքացիները հնարավորություն ունեն հեռախոսազանգով անմիջապես հարցեր ուղղել հաղորդմանը իրավիրված պաշտոնյաներին:

բ) Հասարակության հետ կապեր

Հասարակության հետ կապերի գարգացում՝ բարձր տեխնոլոգիաների կիրառմամբ:

գ) Ելեկտրոնային հաղորդակցություն քաղաքացիների հետ

Ելեկտրոնային նամակը դիտարկվում է որպես այլընտրանք հեռախոսային, ֆաքսային և փոստային ծառայություններին, որա միջոցով քաղաքացիները կարող են ՏԻՄ-երին տեղեկացնել համայնքային ծառայությունների մատուցման հետ կապված խնդիրների մասին, ներկայացնել տարատեսակ դիմումներ և բողոքներ:

Համայնքի ավագանու որոշմամբ, համայնքը կարող է ստեղծել իր պաշտոնական վեբկայքը համացանցում (ինտերնետում), որի միջոցով ՏԻՄ-երը կարող են բազմաբնույթ տեղեկատվություն տրամադրել քաղաքացիներին իրենց գործունեության մասին, հասանելի դարձնել նրանց համար համայնքային կարևոր փաստաթղթերը՝ առանց այցելելու գյուղապետարան, ինչպես նաև յուրօրինակ կերպով գովազդել համայնքը՝ գործարար շրջանակների ներդրումների կամ գրուաշորհիկների ներգրավման նպատակով:

5. Մասնակցության ձևերի ընտրությունը

Քաղաքացիների մասնակցության ձևերի ընտրությունը կախված է նրանից, թե քաղաքացիների ներգրավմամբ ՏԻՄ-երը ի՞նչ նպատակներ են հետապնդում:

Քաղաքացիների մասնակցության ձևերի կիրառման տիպային նպատակներից են՝

1) տեղեկացնել քաղաքացիներին ՏԻՄ-երի նոր նախաձեռնությունների մասին և ապահովել նրանց մշտական տեղեկացվածությունը, որպեսզի նրանք մասնակցեն ՏԻՄ-երի որոշումների կայացման գործընթացին,

2) կրթել քաղաքացիներին, որպեսզի նրանք ավելի խելամտորեն վերաբերվեն ՏԻՄ-երի նախաձեռնություններին, ինչպես նաև կարողանան գնահատել այլընտրանքների առավելություններն ու թերությունները,

3) հայցել տեղեկատվություն քաղաքացիներից, որպեսզի ընդլայնվի ՏԻՄ-երի տեղեկատվության աղբյուրների շրջանակը,

4) խորհրդակցել քաղաքացիների հետ, որպեսզի պարզվի նրանց կարծիքը ՏԻՄ-երի նոր նախաձեռնությունների վերաբերյալ,

5) ներգրավել քաղաքացիներին համայնքի պլանավորման գործընթացում, որպեսզի նրանք մասնակցեն համայնքի ապագա տեսլականների, ռազմավարությունների և ծրագրերի մշակմանը,

6) ապահովել հետադարձ կապ քաղաքացիների հետ, որպեսզի պարզվի ՏԻՄ-երի նախաձեռնությունների ազդեցությունը քաղաքացիների վրա և ձշտվեն ՏԻՄ-երի հետագա գործողությունները,

7) Աերգրավել քաղաքացիներին ՏԻՄ-Երի որոշումների կայացման գործընթացում՝ ապահովելով նրանց ուղղակի մասնակցությունը տարբեր խորհուրդներում, հանձնաժողովներում կամ աշխատանքային խմբերում:

Մասնակցության կարգի հավելվածում տրված է, թե քաղաքացիների մասնակցության ո՞ր ձևն է առավել նպատակահարմար կիրառել՝ որոշակի նպատակների հասնելու համար:

6. Գնահատման չափանիշները

Սույն Մասնակցության կարգի հաջող կիրառումը չափվում է՝

- 1) ՏԻՄ-Երի կողմից քաղաքացիներին, մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության սուբյեկտներին տրամադրված տեղեկատվության (հայտ արարությունների, տպագիր մամուլի, հարցազրույցների, բուկլետների, էլեկտրոնային տեղեկատվության և այլ տեսքով) քանակով,
- 2) Քաղաքացիների կողմից ՏԻՄ-Երին ուղղված դիմումների, բողոքների, կարծիքների, առաջարկությունների թվով,
- 3) Քաղաքացիների կողմից Մարդու իրավունքների պաշտպանին ուղղված դիմումների, բողոքների, կարծիքների, առաջարկությունների թվով,
- 4) ՏԻՄ-Երի կողմից կազմակերպված ընդունելությունների, «բաց դրների» և կրթական ծրագրերի, հանրային գեկույցների և հաշվետվությունների թվով,
- 5) Լրատվամիջոցների կողմից ՏԻՄ-Երի գործունեությունը լուսաբանող հոդվածների, հարցազրույցների, մամուլի ասուլիսների, հեռուստատեսային ծրագրերի և հաղորդումների թվով,
- 6) Լրատվամիջոցներում քաղաքացիների բողոքների կրծատման տոկոսով,
- 7) ՏԻՄ-Երի կողմից կազմակերպված հանրային քննարկումների, հանդիպումների, ժողովների, հարցումների, ստուգայցերի թվով,
- 8) Համայնքում ստեղծված և գործող ֆոկուս խմբերի, խորհրդատվական հանձնաժողովների, աշխատանքային խմբերի, համայնքային գրասենյակների և միավորումների թվով,
- 9) Ավագանու մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովներում քաղաքացիների ընդգրկվածության մակարդակով,
- 10) Համայնքում բարձր տեխնոլոգիաների կիրառության մակարդակով (մալուխային հեռուստատեսություն, համացանց, էլեկտրոնային կայքեր, հասցեներ և այլն),
- 11) Համայնքում մասնակցային կառավարման և մասնակցային ժողովրդավարության ընդհանուր մակարդակով:

7. Փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, գործողության դադարեցումը

Մասնակցության կարգը վերանայվում է՝ տեղական ինքնակառավարմանը բնակչության մասնակցության բնագավառում ՀՀ օրենսդրությունում կատարված էական փոփոխությունների և քաղաքացիների մասնակցության նոր ձևեր կիրառելու դեպքերում:

Մասնակցության կարգի մեջ փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, գործողության դադարեցումը իրավասու է կատարել միայն համայնքի ավագանին՝ իր համապատասխան որոշմամբ:

8. Եզրափակիչ դրույթներ

Սույն Մասնակցության կարգը սահմանում է միայն տեղական ինքնակառավարմանը բնակչության մասնակցության ընդհանուր կանոններն ու դրույթները: Համայնքում քաղաքացիների մասնակցության կոնկրետ գործընթացները հիմնվում են Մասնակցության կարգի վրա, ինչպես նաև կարող են մշակվել քաղաքացիների մասնակցության կոնկրետ ծրագրեր, որտեղ մանրամասն նկարագրվում են քաղաքացիների մասնակցության գործընթացների պլանավորման, կազմակերպման, իրականացման, վերահսկման և գնահատման բոլոր փուլերը և քայլերը:

Տեղական ինքնակառավարմանը քաղաքացիների մասնակցության ծրագրի նախագիծ մշակել և համայնքի ավագանու քննարկմանն ու հաստատմանը ներկայացնել կարող են համայնքի քաղաքացիները, ավագանու անդամները, հանայնքի ղեկավարը, համայնքի քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի սուբյեկտները: Համայնքի ավագանու հաստատումից հետո, քաղաքացիների մասնակցության ծրագիրը դրվում է գործողության մեջ:

ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ՝

Երջիկ Թաղենոսյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄԽՉՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մխչյան համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Մխչյան, (0235) 6-00-48, mkhchyan.ararat@mta.gov.am

ՈՐՈՇՈՒՄ 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 2015թվականի N 24-Ն

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԲԱՑ ԼՍՈՒՄՆԵՐԻ և /ԿԱՄ/ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ և
ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ և ԴՐԱՆՑ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՄԽՉՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի
Հանրապետության օրենքի 33.1 հոդվածի 3-րդ կետի, 54.1 հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերի և
<<Իրավական ակտերի մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 27.1 հոդվածի 4-
րդ մասի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ պարբերությունների պահանջներով

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է.

1. Հաստատել հանրային բաց լսումների և /կամ/ քննարկումների կազմակերպման և
անցկացման և դրանց վերաբերյալ Մխչյան համայնքի ավագանուն տեղեկատվություն
տրամադրելու կարգը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական իրապարակման օրվան հաջորդող
տասներորդ օրը:

Կողմ -5

1. Արուական ուժիԿ

2. Աշորեսան սարգիս

3. Հովհաննիսան արքունիկ

4. Մաթեվոսան ալեքս

5. Մովսիսան վարուս

Ղեմ -0

Զեռնպահ -0

ԽԱԶԻԿ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Հավել ված.

Միջյան համայ Նքի ավագանու
2015 թվականի սեպտեմբերի 17 -ի
N 24-Ն որոշման

ԿԱՐԳ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԲԱՏ ԼՍՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ (ԿԱՄ) ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՆ ԵՎ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՄԽՋԱՆ ՀԱՍՏԱՏԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՒ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Տեղական ինքնակառավարման առևտնադրական օրենսդրական և ենթաօրենսդրական կարևորագույն նախաձեռնությունների և նախագծերի (այսուհետ՝ նաև իրավական ակտ) հանրային բաց լսումները և (կամ) քննարկումները (այսուհետ՝ նաև հանրային քննարկումներ) իրավական ակտերի նախագծերի մասին շահագործի ֆիզիկական և իրավաքանական անձանց իրազեկման, ինչպես նաև նրանցից կարծիքների հավաքարման աշխատանքների իրականացման գործընթացն է:

2. Հանրային քննարկումների հիմնական խնդիրներն են՝ քննարկման դրվագ հարցերի վերաբերյալ հանրային կարծիքի բացահայտումը, այլ ընտրանքային տարրերակների, ինարակոր ծախսերի, օգուտների և հավանական ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկությունների ստացումը և իրավաստեղծ աշխատանքներում հասարակության մասնակցության ապահովումը:

3. Հանրային քննարկումների իրականացման սկզբունքներն են հրապարակայինությունը, մատչելիությունը և թափանցիկությունը:

4. Հանրային քննարկումներին կարող են մասնակցել բոլոր շահագործի ֆիզիկական և իրավաքանական անձինք:

5. Հանրային քննարկումների կազմակերպումը և իրականացումը ֆինանսավորվում է տվյալ տարրա Միջյան համայնքի (այսուհետ՝ համայնքի) բյուջեով և աշխատեսված հատկացումներից, ինչպես նաև օրենքով չարգել ված այլ աղյուսակներից:

6. Հանրային քննարկումների իրականացման ժամկետն առնվազն 15 օր է, եթե Միջյան համայնքի ղեկավարի (այսուհետ՝ համայնքի ղեկավարի) որոշմամբ չի սահմանվել առավել երկար ժամկետ:

II. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԸ

7. Համայնքի ավագանության բարեկարգության վակացնելու միջոցով, ինչպես նաև այն վայրերում, որոնք մատչելի են համայնքի յուրաքանչյուր մասի քննակչի համար՝ առևվագն մեկ տեղ յուրաքանչյուր երկու հազար քննակչի համար, ինչպես նաև ինարակորության դեպքում՝ համայնքի պաշտոնական համացանց ային կայքում հրապարակվում է հանրային քննարկումների իրավեր, որը պետք է պարունակի քննարկումների իրականացման տեսակի, վայրի, ժամի, ժամկետների, քննարկման թեմայի, ինչպես նաև հանրային քննարկմանը մասնակցելու համար շահագործի անձանց կողմից ներկայացվող դիմումների ընդունման վերջնաժամկետի (եթե, նման դիմում ներկայացնել և անհրաժեշտ մասին տեղեկությունները: Ընդունում, դիմումների ընդունման վերջնաժամկետը չի կարող պակասել ինել, քան հանրային քննարկումների իրավերի իրապարակման պահից տաս օրը: Համայնքի ղեկավարի որոշմամբ, հաշվի առնելով հարցի կարևորությունը, հանրային քննարկումների իրավերը կարող է իրապարակել նաև գանգվածային լրատվամիջոցներով և ժամանակակից հեռահաղորդակցման այլ միջոցներով:

8. Յանրային քննարկումներ իրականացնելու նպատակով հանրային քննարկումների իրավերը իրապարակելու հետ մեկտեղ համայնքի ավագանու նստավայրում, ինչպես նաև հնարավորության դեպքում համայնքի պաշտոնական ակտի նման հիմնավորումը, ինչպես նաև համայնքի դեկավարի որոշմամբ սահմանված այլ նյութեր:

9. Յանրային քննարկումների ընթացքում ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք՝ համայնքի ավագանու նստավայրում, ինչպես նաև համայնքի պաշտոնական համացանցային կայքում իրապարակված իրավական ակտի նախագծի վերաբերյալ կարող են ներկայացնել իրենց առաջարկություններն ու դիտողությունները, որոնք կարող են թողնել համացանցային կայքում հատուկ այդ նպատակով ստեղծված տեղում կամ ուղարկվել համապատասխան ելեկտրոնային հասցեով, ինչպես նաև կարող են գրավոր ներկայացվել համայնքի գյուղապետարանն անմիջապես, բայց ոչ ուշ, քան մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, հետադարձ կապի միջոցով տեղեկացնում են համապատասխան դիտողությունները և (կամ) առաջարկություններն ստուալ ու մասին:

10. Յանրային քննարկումներ իրականացնելու նպատակով հանրային քննարկումների իրավերը իրապարակելուց առնվազն տասներկու օր հետո համայնքի դեկավարի նախաձեռնությամբ հանրային քննարկումները կարող են իրականացնել նաև հանրային կամ շահագրգիռ անձանց հետ հանդիպումների, բայց սումների, քննարկումների ինչպես նաև հեռահաղորդակցության ան հնարավոր միջոցներով: Լուրմների անցկացումը պարտադիր է համայնքի գարգացման քառամյա ծրագրի, ինչպես նաև տարեկան բյուջեի նախագծերի քննարկման դեպքում: Տվյալ դեպերում համայնքի գյուղապետարանի ներկայացնությունը նախապես նշանակված ժամին բացում է քննարկումները, ներկայացնում է համապատասխան նախագծի համառոտնկարագիրը, քննարկման հարցերի շոշանակը, համայնքի գյուղապետարանի ներկայացնությունը հանդիսացնող հանրային քննարկումների քարտուղարին, ինչպես նաև մասնակիցներին տրամադրում է համապատասխան նյութեր քննարկումների վերաբերյալ, որոնք մինչ այդ իրապարակված չեն եղել նախագծը մշակող մարմնի համացանցային կայքությունում: Քննարկումների քարտուղարը պետք է կազմի քննարկումների վերաբերյալ գրավոր արձանագրություն, որն ստորագրվում է, վերշինիս կողմից: Արձանագրությունում պետք է ամրագրված լինեն քննարկումների ամսաթիվը, թեման, քննարկումների մասնակիցների առաջարկությունները ու դիտողությունները: Մասնակիցները կարող են առաջարկությունները և դիտողությունները ներկայացնել նաև գրավոր: Գրավոր ներկայացված առաջարկությունները և դիտողությունները կցվում են արձանագրությունը:

11. Յանրային քննարկումներ իրականացնելու նպատակով հանրային քննարկումների իրավերը իրապարակելուց հետո հասարակական հարցումների միջոցով հանրային քննարկումներ կարող են իրականացնել գրավոր կամ բանագրություն, որն ստորագրվում է հարցում կատարողի կողմից: Տվյալ դեպերում համայնքի գյուղապետարանի ներկայացնում է համապատասխան իրավական ակտի նախագծի համառոտնկարագրությունը և հարցման ենթակա հարցերի շոշանակը: Յարցման մասնակիցներն իրենց առաջարկությունները և դիտողությունները ներկայացնել նաև գրավոր: Գրավոր ներկայացված առաջարկությունները և դիտողությունները կցվում են արձանագրությունը:

12. Յանրային կամ շահագրգիռ անձանց հետ հանդիպումների, բայց սումների, քննարկումների, հասարակական հարցումների, ինչպես նաև

հեռակադրակցության և հնարավոր միջոցներով հանրային քննարկումների կազմակերպումը մը համայ նքի ղեկավարը կարող է պատվիրել այլ անձանց:

III. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԱԺՈՓՈՒՄԸ

13. Հանրային քննարկումների արդյունքում քննարկման դրված հարցերի առնչությամբ ստացված յուրաքանչյուր առաջ արկության ու դիտողության վերլուծության, ինչ պես նաև դրանց ամփոփման հիման վրա համայ նքի ղեկավարը կարող է կատարել նախագծի անհրաժեշտ լրամշակումներ:

14. Հանրային քննարկումների ավարտից հետո 15-օրյա ժամկետում նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված կարգով կազմված ամփոփաթերթը և նախագծի լրամշակված տարբերակը, բացառությամբ համայ նքի բյուջեի մասին որոշման նախագծի հանրային քննարկումների արդյունքներով կազմված ամփոփաթերթի և այդ որոշման նախագծի լրամշակված տարբերակի, պետք է տեղադրվի համայ նքի ավագանու նստավայրում դրանք փակցնելու միջոցով, ինչ պես նաև հնարավորության դեպքում համայ նքի պաշտոնական համացանց այ ին կայքում և նույն ժամկետում ելեկտրոնային տարբերակով պետք է տրամադրվի համայ նքի ավագանու անդամներին:

Համայ նքի տարեկան բյուջեի մասին նախագծի հանրային քննարկումների արդյունքներով կազմված ամփոփաթերթի և այդ իրավական ակտի նախագծի լրամշակված տարբերակի՝ համայ նքի ավագանու նստավայրում, ինչ պես նաև հնարավորության դեպքում համայ նքի գյուղապետական պաշտոնական համացանց այ ին կայքում տեղադրելու և համայ նքի ավագանու անդամներին ելեկտրոնային տարբերակով տրամադրելու ժամկետը, ելեկտրոնային պաշտոնական համայ նքի ավագանու մը բյուջետային քննարկումների ընթացքից, սահմանում է համայ նքի ղեկավարը:

ԱՃԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ՝

(ԱՄՓՈԲՐՈՒԹՅՈՒՆ)

Երջիկ Թաղևոսյան
(անուն, ազգանուն)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄԽՉՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մխչյան համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Մխչյան, (0235) 6-00-48, mkhchyan.ararat@mta.gov.am

ՈՐՈՇՈՒՄ

17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 2015թվականի N 25-Ն

ՄԽՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻՆ ԿԻՑ, ՄԽՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ԳՈՐԾՈՂ ԽՈՇՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ
ՔԱՂԱՔ, ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ, ՁԱՎՈՐՄԱՆ և ԳՈՐԾՈՂՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի
Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 34-րդ կետի, 54.1 հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերի
պահանջներով

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է.

1. Հաստատել Մխչյան համայնքի ղեկավարին կից, Մխչյան համայնքի տարածքում
հասարակական կարգով գործող խորհրդակցական մարմինների քանակը, անվանումները,
ձևավորման և գործունեության կարգը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող
տասներորդ օրը:

Կողմ -5

Դեմ -0

Զեռնպահ -0

1. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ ՌԱՖԻԿ
2. ԱՆԴՐԵԱՍՅԱՆ ՍԱՐԳԻՍ
3. ՀՈՎԿԱՍՆԻՍՅԱՆ ԱՐԵՅՈՒ
4. ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ ԱՐԵՐԻ
5. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ ՎԱՐԴԱՐ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

ԽԱՉԻԿ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Հավել ված

Միջան համայ Նքի ավագանու
2015 թվականի սեպտեմբերի 17 -ի
N 25-Ն որոշման

ԿԱՐԳ

ՄԽԶՄՆ ՀԱՄԱՅՆԵՐԻ ՂԵԿԱԿԱՐԻՆ ԿԻՑ, ՄԽԶԱՆ ՀԱՄԱՅՆԵՐԻ ՏԱՐԱԾԵՈՒՄ
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ԳՈՐԾՈՂ ԽՈՐՅՇԱԿՑԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ,
ԱՆՎԱԼՈՒՄՆԵՐԸ, ՁԵՎԱԿՈՐՄԱՆ ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ

1. Միջան համայ Նքում տեղական ինքնակառավարմանը համայ Նքի
քնակիչ Ների, հասարակական կազմակերպությունների, միավորումների, հանրության մասնակցությունն ու իրազեկումը, ինչպես նաև տեղական ինքնակառավարման նկատմամբ հանրայ ին վերահսկողությունը ապահովելու նպատակով Միջան համայ Նքի ղեկավարին (այսուհետ՝ համայ Նքի ղեկավարին) կից ստեղծվում և գործում են խորհրդակցական մարմիններ (այսուհետ՝ խորհուրդ):

2. Խորհուրդն իր գործունեությունն իրականացնում է օրենքների և այլ իրավական ակտերի, ինչպես նաև սույն կարգի հիման վրա:

3. Խորհրդի խնդիրներն են.

1) համայ Նքի քնակիչ Ների, հասարակական կազմակերպությունների, միավորումների, ինչպես նաև քաղաքացիական հասարակության այլ ինստիտուտների ներգրավմամբ տվյալ ուղղում հանրայ ին կարսորության խնդիրների վերհանումը, դրանց վերաբերյալ կարծիքի (առաջ արկ, եզրակացություն) տրամադրումը համայ Նքի ղեկավարին:

2) համայ Նքի քնակիչ Ների, քաղաքացիների, հասարակական կազմակերպությունների, միավորումների առաջ արկությունների ուսումնասիրումը, քննարկումը և դրանց վերլուծության հիման վրա կարծիքի (առաջ արկ, եզրակացություն) տրամադրումը համայ Նքի ղեկավարին:

3) տվյալ ուղղություն կառավարման նկատմամբ հասարակական վերահսկողության իրականացումը:

4. Համայ Նքի ղեկավարին կից ձևավորվում և գործում են հետևյալ խորհուրդները.

1) համայ Նքի գարգացման քառամյա ծրագրի և տարեկան բյուջեի կառավարման,

2) համայ Նքի գլխավոր հատակագծի, քաղաքաշինական, քենսագործունեության միջավայրի ծրագրվող փոփոխությունների,

3) համայ Նքի կողմից մատուցվող հանրայ ին ծառայ ությունների:

5. Խորհուրդը ձևավորվում է մինչև 5 անդամի կազմով, իսկ համայ Նքի գարգացման քառամյա ծրագրի և տարեկան բյուջեի կառավարման խորհուրդը՝ մինչև 7 անդամի կազմով:

6. Համայ Նքի ղեկավարի առաջ արկությունը Խորհրդի անդամներին իր որոշմամբ նշանակում է համայ Նքի ավագանին՝ աշխատակազմի,

համայնքային կազմակերպությունների կազմակերպությունների կամատաս խան մասնագետների ընդգրկմամբ, ինչպես նաև հասարակական հիմունքներով համայնքի բնակիչների և այլ շահագրգիռ անձանց ներգրավմամբ (Վերջիններիս համաձայնությամբ), ընդ որում համայնքի գարգացման քառամյա ծրագրի և տարեկան բյուջեի կառավարման խորհրդի կազմում ներգրավում են նաև.

1) առավել ագույնը համայնքի ավագանու 3 անդամ՝ Վերջիններիս համաձայնությամբ,

2) մինչև երեք փորձագետ՝ տվյալ բնագավառի մասնագիտական գիտելիքներ և բարձր որակավորում ունեցող, ցանկալի է հայտնի ու հեղինակություն վայելող այն անձանցից, որոնք չեն աշխատում պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում կամ դրանց ենթակայության ան կազմակերպություններում և նախապես հայտնել են իրենց համաձայնությունը:

7. Յասարակական հիմունքներով համայնքի բնակիչների և այլ շահագրգիռ անձանց նշանակումը խորհրդի կազմում կատարվում է իրենց դիմումի համաձայն՝ հրապարակային հայտարարության հիման վրա, ըստ հայտերի ներկայ ացման հաջորդականության՝ մինչև սույն կարգով սահմանված անդամների առավել ագույն քանակը լրանալը, ընդորում՝ համայնքի գարգացման քառամյա ծրագրի և տարեկան բյուջեի կառավարման խորհրդի կազմում համայնքի բնակիչները ներգրավվում են յուրաքանչյուր թաղամասից մեկ բնակիչ (հնարավորության դեպքում):

8. Խորհրդը ձևավորված է համարվում, եթե նշանակվել են տվյալ խորհրդի առնվազն 3 անդամ, իսկ համայնքի գարգացման քառամյա ծրագրի և տարեկան բյուջեի կառավարման խորհրդը՝ եթե նշանակվել են առնվազն 5 անդամ:

9. Խորհրդի աշխատանքները իրականացվում են նիստերի միջոցով, որոնք հրավիրվում են խորհրդի նախագահի կողմից:

10. Խորհրդը նախագահում է համայնքի ղեկավարը, որը նշանակում է խորհրդի նախագահի տեղակալին ու քարտուղարին:

Խորհրդի նախագահի տեղակալ կարող է լինել համայնքի ղեկավարի տեղակալը կամ համայնքի ղեկավարի խորհրդականը կամ օգնականը կամ համայնքի գյուղապետարանի աշխատակազմի քարտուղարը, իսկ քարտուղարի համայնքի գյուղապետարանի աշխատակազմի աշխատակազմի քարտուղարը կամ աշխատակազմի աշխատակազմը:

11. Խորհրդն իր նիստերը կազմակերպում է Սունդուկյան փող. 2 հասցեում գտնվող համայնքի գյուղապետարանի վարչական շենքում, եթե համայնքի ղեկավարի կողմից այլ որոշում չի ընդունվել:

12. Խորհրդի նախագահի որոշմամբ խորհրդի նիստերին, խորհրդակցական ձայնի իրավունքով կարող են մասնակցել նաև այլ անձինք (հրավիրվածներ), ինչպես նաև զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայ ացուցիչներ:

13. Խորհրդի բնականոն գործունեությունն ապահովում է համայնքի ղեկավարը կամ նրա հանձնարարությամբ՝ աշխատակազմի համապատասխան աշխատակիցները:

14. Խորհրդի նախագահն իրականացնում է Խորհրդի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը:

15. Խորհրդի նախագահը՝

1) հաստատում է խորհրդի նիստի օրակարգը,

2) իրավիրում է խորհրդի նիստերը,

3) կազմակերպում է խորհրդի գործունեությունը և ղեկավառում դրա աշխատանքը,

4) ստորագրում է խորհրդի նիստի արձանագրությունը:

16. Խորհրդի նախագահի տեղակալը փոխարինում է խորհրդի նախագահին նրաբացակայության ժամանակ:

17. Խորհրդի քարտուղարը՝

1) կազմում է նիստի օրակարգը և ներկայացնում խորհրդի նախագահի հաստատմանը,

2) իրականացնում է նիստերի օրակարգում ընդգրկված հարցերի նախապատրաստումը, ապահովում է մասնակիցների ներկայացնությունը,

3) պատահանատվությունն է կրում ներկայացվող նյութերի ամբողջականության համար,

4) վարում է խորհրդի գործավարությունը, այդ թվում՝ նիստի արձանագրության կազմումը:

18. Խորհրդի անդամը նախագահողի կողմից կարող է հեռացվել խորհրդի տվյալ նիստից խորհրդի նիստի աշխատանքները խոչընդոտելու դեպքում, մասնավորապես եթե՝

1) 2 անգամից ավելի թույլ չի տալ իս խորհրդի մյուս անդամներին ազտորեն արտահայտել իրենց կարծիքը քննարկվող հարցի վերաբերյալ և (կամ) խոչընդոտում է խորհրդի անդամի ելույթը,

2) առանց ձայնի իրավունք ստանալու 2 անգամից ավելի արտահայտում է իր կարծիքը,

3) որևէ այլ կերպ խոչընդոտում է խորհրդի նիստի բնականությացը:

19. Խորհրդի նիստերը գումարվում են առնվազն երեք ամիսը մեկ անգամ:

20. Խորհրդի նիստն իրավագործ է, եթե նիստին ներկան նշանակված անդամների առնվազն կեսը:

21. Խորհրդի որոշումներն ընդունվում են եզրակացությունների և առաջարկությունների ձևով և կրում են խորհրդատվական բնույթը:

22. Խորհրդի անդամներն անձամբ մասնակցում են խորհրդի նիստերին:

23. Խորհուրդն՝ ընդհանրական կարծիքի ձևավորման համար, քննարկվող հարցերի շուրջ որոշումներ են ընդունում քացականությամբ՝ ներկա մասնակիցների ձայների մեծամասնությամբ, քայլ ոչ պակաս քան խորհրդի անդամների ընդհանուր թվի մեկ երրորդից ավելի ի հարցից ընդունվելու դեպքում:

24. Խորհրդի քարտուղարը մշակում և կազմում է նիստի օրակարգը՝ համաձայն նեցնելով խորհրդի նախագահի հետ:

25. Խորհրդի նիստի օրակարգը խորհրդի քարտուղարը ներկայացնում է խորհրդի անդամներին՝ նիստից առնվազն երկու աշխատանքային օր առաջ:

26. Օրակարգում կարող են մտցվել լրացուցիչ հարցեր՝ համայնքի ղեկավարի կողմից:

27. Խորհրդի անդամն իրավունք ունի օրակարգ մտցնել լրացուցիչ հարցեր, եթե դրանք ընդունվում են քացականությամբ՝ տվյալ նիստին ներկա խորհրդի անդամների ձայների պարզ մեծամասնությամբ:

28. Խորհրդի աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը հրապարակվում է համայնքի գյուղապետարանի վարչական շենքում կամ

համայնքի գյուղապետարանի պաշտոնական համացանցային կայքում (հնարավորության դեպքում): Խորհրդի ընդունած եզրակացություններն ու առաջարկությունները հրապարակվում են ամբողջությամբ:

29. Խորհրդի անդամ կարող են լինել 18 տարին լրացած յուրաքանչյուր անձ՝ անկախ ազգությունից, ռասայից, սեռից, դավանանքից, քաղաքական կամ այլ հայ ազգներից:

30. Խորհրդի անդամ չեն կարող լինել՝

1) դատական կարգով անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ ճանաչված անձինք,

2) հանցագործության համար դատապարտված անձինք, որոնց դատվածությունը ունեցած կամ մարզած չէ:

31. Խորհրդի անդամի լիազորությունները դադարեցվում են տվյալ անձին համապատասխան խորհրդի կազմից հանելու մասին համայնքի դեկավարի որոշմամբ, եթե խորհրդի անդամը՝

1) դիմում է ներկայ ացրել խորհրդից դուրս գալու վերաբերյալ,

2) դատական կարգով ճանաչվել է անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ,

3) երեք անգամ անընդմեջ, անհարգելի պատճառով չի մասնակցել խորհրդի նիստերի աշխատանքին,

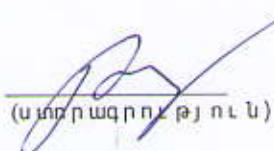
4) տառապում է այնպիսի հիվանդությամբ, որը կարող է խոչընդոտել նրա լիազորությունների իրականացմանը խորհրդում,

5) նրա նկատմամբ կա դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած մեղադրական դատավճիռ,

6) նամակացել է,

7) անձը դադարել է ավագանու անդամ լինելուց:

ԱՃԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ՝

(Ստորագրություն)

Երջիկ Թաղևոսյան
(անուն, ազգանուն)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄԽՉՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մխչյան համայնք
<< Արարատի մարզ, գ. Մխչյան, (0235) 6-00-48, mkhchyan.ararat@mta.gov.am

ՈՐՈՇՈՒՄ 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 2015թվականի N 26-Ն

ՄԽՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2015թ-ի ԲՅՈՒՋԵԴԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Առաջնորդվելով << Տեղական ինքնակառավարման մասին >> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16 հոդվածի 3 կետի պահանջներով

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է.

Մխչյան համայնքի 2015թ-ի բյուջեի եկամտային և ծախսային մասում կատարել հետևյալ փոփոխությունները.

1. Վարչական բյուջեի եկամտային մասի տեղական տուրքերում նախատեսված 150000/մեկ հարյուր հիսուն հազար/դրամ որպես „Վարեկիքի վաճառքի համար,,պակասեցնել,քանի որ համայնքի վարչական տարածքում գործող լցակայանը դադարեցրել է իր գործունեությունը: 1ա. Այդ նույն փոփոխությունը կատարել նաև Վարչական բյուջեի ծախսային մասում: Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդ ծրագրի /11.01.02.51/գործառնական դասակարգման 4891/պահուստային միջոցներ/ հոդվածից պակասեցնել 150000/մեկ հարյուր հիսուն հազար/դրամ:

2. Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդ ծրագրի /11.01.02.51/գործառնական դասակարգման 4891/պահուստային միջոցներ/հոդվածից պակասեցնել 1500000/մեկ միլիոն հինգ հարյուր հազար/դրամ և հատկացնել հետևյալ ծրագրերի հոդվածներին:

2ա. Սոցիալապես անապահով անձանց աջակցություն ծրագրի /10.07.01.54/գործառնական դասակարգման 4729/այլ նպաստ բյուջեից/հոդվածին ավելացնել 500000/հինգ հարյուր հազար/դրամ:

2բ. Արտաքին լուսավորության ցանցի շահագործում և պահպանման աշխատանքներ ծրագրի /06.04.01.52/գործառնական դասակարգման 4212/Եներգետիկ ծառայություններ/հոդվածին ավելացնել 1000000/մեկ միլիան/դրամ:

Կողմ -5

1. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ ՌԱՖԻԿ
2. ԱՆԴՐԵԱՍՅԱՆ ՍՄՐԳԻՍ
3. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ԱՐՅԱՆ
4. ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ ԱՐԵՐԻ
5. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ ՎԱՐՈՂԻ

Դեմ -0

Զեռնպահ -0

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՊԵԿԱՎԱՐ՝

ԽԱՉԻԿ ՊՈՂՈՍՅԱՆ